

Senkinek sincs a zsebében a bölcsék köve

Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetencia

12. évfolyam

Programcsomag neve:
Polgár a demokráciában

A modul szerzője: Sallai Éva

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	17-18 évesek
Ajánlott időkeret	2 × 45 perc
A modul közvetlen célja	Tudatosítani a tanulóknak, hogy a különböző gondolkodásból eredő, elkerülhetetlennek tűnő ütközések kellő tapintattal, udvarias viselkedéssel elkerülhetőek, és a véleménykülönbségek nem váltanak ki szükségszerűen negatív indulatokat, nem rontják meg feltétlenül a kapcsolatokat. Modellezni számukra a demokratikusan gondolkodó emberek beszélgetését értékválasztásbeli különbség esetén.
A modul témái, tartalma	Témák: Identitás – szocializáció, viselkedés; kapcsolatok – együttműködés, kommunikáció; konfliktus – másság, verbális bántalmazás; életmód – életminőség, érzelmek Tartalom: Veszekedéseink leggyakoribb témái. A veszekedések mögött meghúzódó értékválasztási különbségek. Gondolkodásmódot tükröző nyelvi formák. Indulatokat kifejező szófordulatok. A indulatmentes érvelés nyelvi elemei. A tanultak felhasználási lehetőségei a személyes életben.
Megelőző tapasztalat	Saját személyes hétköznapi beszélgetések tapasztalata
Ajánlott továbbhaladási irány	Értékkonfliktusok kezelése
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Önismerettel összefüggő kompetenciák: érzelmek tudatossága, identitás, hitelesség A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív kompetenciák: problémaazonosítás Társas kompetenciák: empátia, kommunikációs készségek, konfliktuskezelés
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Ember és társadalom (problémamegoldó képesség, kommunikáció) Tantárgyakhoz: osztályfőnöki óra Modulokhoz: Hogyan mondjam el? (szkb208_05); Kapcsolati konfliktusok (szkb209_07); Kultúrák találkozása – Miért olyan fontos mindenkinek a saját kultúrája? (szkc209_06); Te is más vagy, te sem vagy más. Zenei szubkultúrák (szkc209_07); Hogyan mondjam, hogy megértsd végre? (szka210_43); Akit elfogadnak, az már tartozik valahová (szka210_44); Eltérő kultúrák, eltérő szexuális szokások – érintkezés, érintés, házassági formák (szkc210_07); Minden eladó! Minden eladó? (szka212_23)
Támogató rendszer	Bagdy Emőke–Telkes József: <i>Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában</i> . Tankönyvkiadó. Budapest, 1988

Módszertani ajánlás

A foglalkozás központi módszere a kagylómódszer, amelynek leírása megtalálható a tanári mellékletben.

A téma feldolgozása során érdemes kitérni arra, hogy az értékválasztásbeli különbségek tartós együttélés során sok konfliktust okozhatnak. Ebben az esetben szükség van a megegyezésre, hogy elkerülhetők legyenek a negatív érzések. Arra is szükség van, hogy meghalljuk, amit a másik mondani szeretne nekünk.

Az értékkonfliktusok kezeléséhez kapcsolódó kommunikációs viselkedés ezzel a rövid gyakorlással nem alakítható ki, csak fejleszhető. Ha lehetőség adódik rá, az osztály hétköznapi életében is szorgalmazzuk a tudatos gyakorlást. (A kagyló helyettesíthető tollal is.)

A 90 percet célszerű egyben felhasználni, ennyit képesek dolgozni a diákok, és a foglalkozás lendülete sem törik meg.

A különböző kiscsoportos tevékenységek megvalósítását elősegíti a terem mozgatható bútorzata, és a terem mérete, ha az lehetővé teszi, hogy a kiscsoportok egymástól kellő távolságban dolgozhassanak.

Ha a foglalkozáson videofelvétel készítünk, célszerű olyan TV-t használni, amelyik alkalmas a felvétel lejátszására. A foglalkozás előtt ellenőrizzük a technikai eszközöket, és bizonyosodjunk meg róla, hogy működnek-e.

Speciális javaslatok az értékeléssel kapcsolatban

A modul megvalósítása során a tanulók saját élményeikkel, gondolataikkal és érzéseikkel dolgoznak. A pedagógus adjon pozitív visszajelzéseket az aktivitásra, együttműködésre, egymás segítésére, vagy a nyelvi megformálás ügyességére. Ha nehézségek adódnak a munkafolyamatban, nevezzük meg őket, és érdeklődjünk az okokról. Biztassuk a tanulókat, hogy mondjanak véleményt a téma közös feldolgozásáról, fogalmazzák meg, mire lenne szükség, hogy még termékenyebb beszélgetések alakuljanak ki az osztályban.

A modul mellékletei

Tanári segédletek

P1 – Néhány példa az értékválasztásbeli különbségekre

P2 – A kagylómódszer leírása

P3 – A gyakorlat során felhasználható állítások

Tanulói segédletek

D1 – Gyakori veszekedéseink. Egyéni feladatlap. A lapból minden tanulónak kell kapnia egyet.

D2 – Tele indulatokkal. Szerepkártya. Összesen annyi kártyára van szükség, ahány csoport alakul az osztályban.

D3 – Indulatok nélkül (kagylómódszer). Szerepkártya. Összesen annyi kártyára van szükség, ahány csoport alakul az osztályban.

D4 – Gondolkodásmódot kifejező állítások. Csoportos feladatlap. A lapot annyi példányban kell lemásolni, ahány csoport dolgozik vele.